

Els components del grup alcoià Arthur Caravan.

Els passos de gegant d'Arthur Caravan

Els alcoians presenten un esplèndid segon disc, titulat ‘Atles Enharmònic’

C. PÉREZ DE ZIRIZA València
La primera cosa que crida l'atenció és que *Atles enharmònic*, que és com es diu el segon àlbum dels alcoians, és molt més enèrgic, molt més potent i molt més rock del que ho va ser el seu debut de fa dos anys (Arthur Caravan, 2009). Si aquell disc va suposar una targeta de presentació esplèndida com a renovadors contemporanis de la cançó pop en català, amb un peu en les arrels folk autòctones i un altre en les propostes pop rock anglosaxones, no és gens desgavellat entendre la seua seqüela com un pas de gegant. Un dels millors treballs fets aquesta temporada a casa

nostra. Toni Blanes, bateria de la banda, reconeix que “és més rock, perquè també era així el nostre directe després de traure el primer disc. I també per la producció, perquè, en el terreny de la masterització, amb l'aportació de Jason Ward (que ha treballat amb Fugazi, Lambchop o Arcade Fire), es pot dir que hi hem guanyat”. Han tornat a l'autoproducció, però, a més, els Arthur Caravan també s'han llançat a l'autoedició, ja que han abandonat el paraigua de La Casa Calba per autoeditar-se. I s'han sumat, pel camí, a la moda del *crowdfunding*, iniciativa que, per uns preus mòdics, permet als seus seguidors gaudir d'una sèrie d'avantatges per les

seues aportacions monetàries. Blanes diu: “Voliem guanyar independència. I ens va anar tot fet, perquè era el moment de sumar-nos a una productora de concerts local, sumar forces amb gent com Hugo Mas o Batà. Es podria dir que fent alcoiania”. *La flexió verbal* (sobre la figura d'Enric Valor) i *Khorosko* són, de fet, els dos temes inèdits que “perfectament podrien haver format part del disc, però hem preferit oferir-los als fans que s'hi subscriuren; a més, volíem que pogueren tenir accés a alguns continguts abans que ningú, a poder comprar productes exclusius, etc.”.

Pel que fa a les influències que han contribuït a donar for-

ma a *Atles enharmònic*, no tenen clar què va ser abans, si l'ou o la gallina. Si la necessitat d'estar a l'altura del seu directe enèrgic o el desig de donar via ampla a noves sonoritats: “no

“Hem treballat més com a banda, potser amb més guitarres, però amb la varietat de sempre”

ho sabia dir”, confessa Toni Blanes, que pren com a exemple “els Yo La Tengo, que tenen un vessant elèctric i un altre de molt acústic”. Així doncs, co-

menta que es podria dir que s'han “decantat més per l'elèctric”. Pau Miquel Soler, cantant i guitarrista, explica, d'altra banda: “Hem treballat moltíssim més com a banda, potser amb més guitarres, però amb la varietat de sempre”. I allà on el cronista veu (o vol veure-hi) un influx succint del *postrock* en un parell de composicions (*L'interval del diable* o *El dia de Tots Sants*), ell hi veu l'ombra del rock progressiu primerenc: “El *postrock* no és una influència bàsica, el que passa és que aquests dos temes tenen un gran pes instrumental. *L'interval del diable*, de fet, estaria més a prop dels King Crimson”.

PASSA A LA PÀGINA 2

PUNT DE MIRA

Intel·lectuals, alta cultura

Joan F. Mira

Ja sé que en temps de crisis i d'eleccions, quan les notícies maten les idees, sembla superflu o frívol parlar de cultura, i més en termes una mica genèrics o abstractes. Paciència. No és cap notícia crítica recordar que la cultura no és una substància identificable a

priori: és allò que socialment funciona com a “cultura”, amb aquest nom. Idea inútil i redundant: segurament perquè no hi ha cap definició possible. Com els “intel·lectuals”, que són un conjunt dispers de persones que funcionen com a tals, vistos pels altres (i per ells mateixos) com a tals. Però si preguntàvem als possibles interessats: vosté és un intel·lectual (i per què)?, les respostes serien ben curioses. Veus vaporoses, per tant, sense substància. I preguntar què és (i què fa) un “intel·lectual valencià” seria encara més arriscat. Com aclarir què és o no és “patrimoni cultural”. Qui pensava, fa un segle, que eren “cultura” les locomotores? Fins que Marinetti i els

futuristes van pensar que eren matèria d'art, el poderós art del futur. Les fàbriques i màquines de fa cent anys són ara objectes culturals, matèria de congressos, de llibres il·lustrats, d'exposicions i de museus. Abans funcionaven només com a industrials, ara són presentats amb el valor afegit de la història i de l'estètica, dignes d'una nova forma de contemplació. Aquesta és la qüestió: són presentats (pels teòrics, pels especialistes...) com a dignes de consideració intel·lectual, i per això són ja cultura “alta”, i altament respectables. De la mateixa manera que, fins ben avançat el segle XX, no eren ni “alts” ni culturalment respectables els cuiners, els modistes i els perru-

quers, i ara són personalitats escoltades, alta cultura, tan admirats com un gran músic o un poeta. Fan el mateix que abans, però no són vistos de la mateixa manera: ara formen part del nivell elevat i exquisit de la cultura (també en diners, i en contacte amb “el poder”). Ara les seues paraules, productes, idees, tenen una influència pública: són “intel·lectuals”. No sé si els intel·lectuals clàssics (si és que en queden) han acabat d'entendre aquesta petita o gran revolució. Ni algunes altres revolucions en marxa. I de passada: ningú, ni intel·lectuals ni polítics, no ha parlat de cultura en aquesta campanya electoral. No sé si és sorprenent o simptomàtic.

ESCRIURE EL PAÍS

Coixim-coixam

Raquel Ricart

Anant cap al cementeri, Pili la del Sastre va dir que calia tapar-se les ferides, perquè, si no, es podien endenyar. A Júlia, sa mare no li havia dit res d'això, però va pensar que era possible que, amb la pena de la mort de la iaia, tan recent, se li hagués oblidat l'advertència. Totes les amigues van traure els seus mocadrets de tela. Roser se'l va lligar al dit gros de la mà, que s'havia xafat amb una porta. Anna se'l va posar al colze, que el duia rascat. Júlia portava els genolls marcats, com gairebé sempre, però només tenia un mocador i no s'acabava de decidir per cap dels dos. Va observar atentament les ferides. La del genoll de la dreta ja tenia crosta, i lluïa aquell color entre marró i vermell fosc, un color com el de la terra mullada quan plou bona cosa, de manera que va decidir tapar la ferida del genoll de l'esquerra, que estava més tendra. Quan finalment pogué ajustar el mocador al genoll, s'adonà que les amigues s'havien avançat un bon tros. Ara caminava un poc coixa, perquè el mocador li impedia de doblegar el genoll amb facilitat, però pensà que seria millor fer cas de les recomanacions de Pili, no fos cas que els microbis dels morts—que ella ja s'imaginava com minúsculs mosquits envoltant-se per l'aire del cemen-

teri, com aquells menudius que festejaven les figues o les magranes picossades pels pardalets—, se li enganxassen al genoll esquerre i la deixassen coixa per sempre. Coixim-coixam enfilà la costera. La vespra havia plogut i la terra feia una olor intensa. Les fulles dels tarongers que vorejaven el camí lluïen el verd fosc que tant li agradava. Era el primer any que anava al cementeri amb les amigues. Fins ara sempre havia anat amb el pare i, mentre passejaven entre les casetes i les tombes, ell li havia anat explicant la vida dels avant-

Era el primer any que anava al cementeri amb les amigues

passats i les anècdotes de gent del poble que ja era morta. “Mira, Miquel Sorlí, el tio Quelo de la Mel. Eixe home tenia unes mans d'or amb les abelles”. “Ah, i ací està la tia Amparito la Caragola, una dona menuda, però més forta que milanta homes. Tota sola hagué de criar set fills, que l'home es va morir d'un còlic miserere”.

—Vinga, Júlia, no t'encantes—la cridà Pili fent botzina amb les mans. I ella s'afanyà.

Les portes de ferro eren oberetes de bat a bat. Com pertocava el dia de Tots Sants. El cementeri era ple de gent i de flors. No com el dia que havien vingut a soterrar l'àvia, feia un mes dalt o baix. Aquella vesprada li havia semblat trist, més buit i més brut. Amb poca gent i poques flors, i les que s'hi veien, o bé eren marcides, o bé eren falses, de plàstic o de tela, deslluïdes i plenes de pols. Avui, per contra, tot es veia diferent, més viu, més lluminós, com si haguessen encalminat les parets.

Pili volia visitar la caseta d'un germà que mai no va conèixer perquè s'havia mort abans de nàixer ella, quan encara era un albat, tan menut, que ni foto n'hi havia, a la làpida. Només una inscripció que deia que allà hi havia l'àngel Tomàs, que s'havia mort quan tenia dos mesos. Roser no volia visitar ningú de la seua família, i Júlia es va pensar que no devia saber on eren soterrats i per això es feia la desinteressada. I Anna tenia l'obsessió que havien de visitar una tomba nova. Era la caseta d'un xicot jove que s'havia mort en un accident de cotxe, i ella havia sentit a dir a les dones que anaven a comprar a la botiga de sa mare, que els seus pares li havien fet una làpida que valia un Perú. Que l'havien encomanada a un home que era una mena d'artista i que sabia fer les cares a partir d'una fotografia.

La vesprada que havien vingut a soterrar l'àvia li havia semblat el cementeri trist, més buit i més brut. / JESÚS CÍSCAR

De manera que van estar buscant la làpida fins que la van trobar, que, a dir veritat, no era difícil d'esbrinar, perquè, si t'hi fixaves, hi veies rius de gent que s'hi apropaven per contemplar-la. Quan s'hi pogueren acostar, escolant-se entre la gent, van veure-hi que, efectivament, hi havia una cara en relleu que sobreixia, tota feta de tessellletes de colors, de pedretes xicotetes de mosaic, negres per als cabells, color de carn per a la cara, rosades per als llavis.

Feia una mica d'impressió, aquella cara allà, mirant-les, però, a dir veritat, com que ninguna d'elles havia conegut el xicot en vida, no eren capaces de saber si l'artista l'havia encertat, i si havien de fer cas als comentaris que sentien mentre eren allà embadalides mirant la novetat de l'any, no semblava estar gaire clar. “Xica, mira que jo no li veig semblança”. “Dona, més templat l'han fet que no era”. “Això són ganades de cridar l'atenció”. “Però

VE DE LA PÀGINA 1

I si parlem de referents més propers, com es veuen els alcoians al mig de l'efervescent escena pop rock catalanoparlant o, més genèricament, valenciana?: “Ens trobem molt a gust amb bandes com Senior i el Cor Brutal, amb què compartim una certa afinitat, tot i que el que ells fan és molt diferent”. Alhora que reconeix que l'escena catalanoparlant “ha reviscolat, i hi ha menys complexos per part del músic. S'ha trencat allò de ‘no arribaràs enlloc cantant en valencià’, que es podia sentir fins fa poc”. Coses de la normalitat, com indica Pablo González, piano acordió i teclat de la banda, que diu que “és la normalització, que es nota i sempre és positiva”.

Els Caravan, a més de la seua edició discogràfica, són gent inquieta. Tot i que ara el tenen arraconat, fa temps que passen pels escenaris el muntatge *Si t'arriba el dematí*, un repàs particular a més de trenta anys d'història de música popular en valencià. “Va sorgir”, diuen, “perquè el vam estrenar en el cicle Intercanvis, amb cançons de Raimon, Ovidi o Bustamante, i el que buscàvem era un repertori que tingués un nexe poètic en comú, ja que no deixa de ser un treball d'investigació, al cap i a la fi”.

Paisatge folk, postmodern i selecte

Rafel Arnal publica el seu primer disc en solitari, ‘Pam a pam’

MAGDA R. BROX València

La música folk d'arrel valenciana i cantada en valencià viu un moment extraordinari. Formacions i cantants, com ara Obrint Pas, Miquel Gil o Al Tall amb seguidors fora del País Valencià, n'evidencien la bona salut. I la ratxa continua.

Fa un mes es va publicar un disc molt interessant. El primer treball en solitari de Rafel Arnal (Tavernes Blanques, 1975), *Pam a pam*, del segell M Factory Music, és una col·lecció de cançons d'arrel i so mediterrànies, però tocades per l'electrònica. I en aquesta fusió conviuen en equilibri perfecte el cant d'estil i el *drum'n'bass*, les melodies senegaleses i el cant de batre, la dolçaina i la música grega, o el tambor sabar i el cant melismàtic d'Arnal.

La dotzena de cançons de *Pam a pam* configuren un paisatge sonor encisador, que enfonsa les arrels en terrenys, en principi, tan allunyats com el folklore

mediterrani i la plasticitat de l'electrònica. Rafel Arnal sona així: d'empremta valenciana amb influències àrabs, però modern, molt modern.

“M'han dit de tot. Hi ha gent a qui recorde Sade per les bases africanes o Natacha Atlas”, comenta Arnal, que matisa que ell es considera “més pròxim a la música grega, de Mikis Theodorakis, que no a Maria del Mar Bonet o, fins i tot, a Massive Attack que no a Obrint Pas”. I si és cert que amb els grups en valencià comparteix la llengua i l'interès per recuperar el folklore, tanmateix la seua música s'assembla més al grup anglès Asian Dub Foundation, que barreja *drum'n'bass* amb melodies tradicionals de l'Índia, que no a Òscar Briz o a Rafa Xambó.

Arnal ha sabut, en aquest primer disc, unir estils diferents i no subscriure-se'n a cap, en un concepte de música global que no oblida allò local, un gresol miscel·lani com la societat on vivim: “En la música em conside-

El cantant Rafel Arnal.

re un profà. No he sentit molt de flamenc o de cant de batre. Escolte molta música i no faig mai un ús ortodox de cap estil, perquè el que és interessant de l'art és precisament això”.

Una filosofia musical que va unida a la seua vida, que també es caracteritza per cultivar la diversitat per a recollir un univers complex. Professor de belles arts, de música i de dansa contemporània, Arnal ha viscut als

lírca.

Per què, sobre què canta Arnal? “Sobre el gran tema: l'amor i el desamor”. Les lletres estan atapeïdes de desig, de joventut, d'olorosos gessamins i del desencís de la soledat. I per a plasmar això Arnal s'ha envoltat de col·laboradors, com ara el cantador Apa, el guitarrista Spyros Kaniaris i molts altres músics que acompanyen l'amic en el seu primer disc en solitari.

com sou, que era l'únic fill que tenien, i sa mare el volia amb passió". "Ai, Conxeta, com totes les mares, o tu no vols els teus?". "Tira, anem, que no és dia per malparlar".

Com que les amigues ja estaven cansades, Júlia els va dir que l'esperassen a la porta, que

tot seguit eixiria, que volia fer-li una visita a la seua àvia. I va trobar que era una sort que s'haguessen cansat, perquè no volia que veiessen on era soterrada l'àvia, sobretot després d'haver vist una làpida com la d'aquell xicot, perquè la iaia, en fer tan poc de temps que era morta, en-

cara no en tenia. Només les inicials ratllades a l'algeps i un ramell de flors que sa mare li havia portat el dia abans. Anà coixim-coixam i en arribar es va plantar davant. No hi havia ningú, i ella va acostar la mà a la caseta que, afortunadament, era a la segona fila, i no com els avis del pare, que eren en una filera alta i no hi havia manera d'acariciar-los. Resseguí amb el dit índex les inicials del nom i dels cognoms: J, de Júlia, B, de Bes, S, de Sellés. Potser era perquè feia sol, però li va semblar que l'algeps no era fred i que encara li arribava el caliu de la iaia. Llavors, sense voler, les llàgrimes li van eixir a raig.

Mentre se les torcava amb el mocadoret de tela que havia cobert la tendra ferida del genoll esquerre, s'imaginà, tèrbolament, una munió de mosquits invisibles que li devoraven el genoll com si fos una figa badada o una magrana oberta. I tot seguit, i de manera molt més clara, sentí el riure tendre de la iaia que s'escolava entre les lletres ratllades a l'algeps. Llavors li va sentir la veu que li xiuxiejava càlidament i rante-ret a l'orella "Quines coses que tens, Júlia". Igual igualet que aquell dia que li havia preguntat si era veritat que si un xic et besava al cap de nou mesos tenies un fill, que li ho havia dit Pili, la del Sastre.

Doro Balaguer davant les seues obres. / JESÚS CÍSCAR

A MANERA DE TASCÓ

El compromís de Doro Balaguer

Vicent Alonso

El gran artista ha de canviar el món". Ho escrivia Antoni Tàpies ja fa un grapat d'anys en les seues meditacions sobre la substància de l'art i la veritat és que no m'ha vingut al cap de sobte, sinó que he ensopagat amb l'admonició en un llibre que Doro Balaguer publicà en una col·lecció d'assaig que Gustavo Muñoz dirigia: *Renau, pintura i política*, Germania, Alzira, 1994. Confesse que aquest volum de la col·lecció "Sagitari" em va descobrir un Balaguer que ni coneixia ni imaginava. Un escriptor capaç de parlar de l'art i de la vida amb una senzillesa tan rotunda que sovint, des de la superfície, se't presentava la temptació d'abandonar-lo per por de ser víctima de la banalitat. Més tard, el seu esplèndid *L'esquerra agònica. Records i reflexions* (Afers, 2009) em confirmà que la lectura atenta dels seus textos m'era d'un profit inhabitual. De fet, fa uns dies, quan em vaig assegurar en un dels incòmodes banquets que hi havia a disposició del públic a la Fundació Chirivella Soriano per veure el documental que acompanyava l'exposició antològica de les seues pintures, cada afirmació seua corroborava el profit valuós que un extrau quan l'escolta amb atenció i sense preses. El catàleg de l'exposició referida (*Doro Balaguer. Pintura, política, vida*, Afers, 2011) ha tingut l'encert de reproduir entrevistes diverses fetes per Carlos Pérez, Francesc Pérez-Moragón i Adolf Beltran, gènere que és un aliat natural de les virtuts que remarque, de manera que, tot plegat, un pot anar des dels diàlegs que el catàleg recull fins als textos més assagístics tot examinant, amb tanta placidesa com aprofitament, els assumptes de més interès que han preocupat els artistes que, com en el cas de Doro Balaguer, han fet del compromís un postulat irrenunciable.

No crec que hi haja dubtes sobre l'interès del contingut a què remet la citació de Tàpies. La literatura i la pintura, ací precisament, s'envolten d'una fraternitat quasi idíl·lica. No solament la societat ha exigut als pintors i als escriptors, fins fa poc si més no, una responsabilitat específica davant dels problemes, dels valors i dels desitjos, sinó que els mateixos artistes s'han investit d'aquesta prerrogativa que, a vegades, els ha permès parlar i ser escoltats amb uns altaveus des-

mesurats i una admiració més que respectuosa. El discurs de Doro Balaguer, net, directe, sense retoricismes untuosos o transcendentalismes fatuos, contra la sacralització de l'art és tan natural, en el fons com en el gest, que sovint arriba a commoure. "Al cap i a la fi", comenta amb Adolf Beltran, "pintar és triar uns colors i posar-los en un llenç". Amb això no s'està negant l'originalitat ni les grans aportacions artístiques; simplement es vol posar cada cosa al seu lloc, és a dir, tot introduint matisos que ens fan entendre millor les condicions i els problemes que planteja l'activitat artística. La distinció que en aquest assumpte fa Doro Balaguer entre "creació" i "originalitat" és d'un profit considerable i ja estaria bé que els discursos crítics la tingueren en compte si no volen reunir els productes artístics en dos grups únics i antagonics: les obres excelses, d'una banda, i, de l'altra, la immensa majoria, és a dir, la mediocritat més absoluta. Pintar, com escriure, són activitats naturals que podem emprendre sense necessitat de creure'ns que revolucionarem l'estètica contem-

La distinció que fa entre "creació" i "originalitat" és d'un profit considerable

porània. Pintura i pensament, com pintura i revolució, són més aviat activitats paral·leles; no lligades, sens dubte, per cap relació de causalitat. Potser al voltant d'aquesta qüestió és on hem de cercar la clau del compromís del Doro Balaguer artista. Del polític, tothom en té dades i testimonis. D'un artista, a més, apassionat de l'abstracció i absolutament convençut (els seus textos no ens permeten posar-ho en dubte) que "l'estil pot ser més corrosiu que la història que conta cada obra". El compromís de Doro Balaguer, el seu *engagement*, té més a veure amb la humanització de l'ofici de pintar i el d'escriure sobre pintura que no amb la denúncia pamfletària o la creença ingènua, o interessada, que pintant capellans i dones endolades, i homes de boina i mirada trista contribuiràs més i millor a canviar el món.

NOTES DE CAMBRA

Espècie en extinció

Manuel Baixauli

Em pregunte si el gust que tenim alguns per llegir dietaris, correspondències o entrevistes no respon a l'intent de tancar un buit desolador: el buit que hauria d'ocupar la conversa. "L'exercici més fructuós i natural del nostre esperit", segons Montaigne, que hi dedica tot un assaig. Un exercici que decau progressivament en la nostra època de presses. "L'estudi dels llibres és un moviment lèndid i feble que no escalfa, mentre que el de la conversa ensenya i exercita alhora", afegí Montaigne. Són conversa el xat, el correu electrònic o el diàleg per telèfon?... Per aquests mitjans no es pot parlar sobre la vida, sobre Déu, sobre la mort o sobre art, per exemple. O, si se'n parla, es fa d'una manera deficient, com qui beu vi exquisit en un got de plàstic. I és aquesta, l'exquisida, la classe de conversa que desapareix. L'altra, la que té finalitats pràctiques, o la frívola que lubrica l'engranatge de les relacions socials, no ha perdut pistonada, potser fins i tot ha crescut amb els nous mitjans. Creix la xarrameca, minva la conversa-art. Intenteu quedar amb algú senzillament per a parlar, sense un propòsit definit; ja em direu el resultat. Aviat, a les cases de cultura, entre el Pilates i els balls de saló s'instaurarà un taller de conversa, cada dia amb un tema que caldrà dur preparat.

Tot ho banalitzem, fins i tot allò millor que tenim. Feu memòria: quines han estat les converses més plaents o reveladores de la vostra vida? Quan, on, amb qui es van produir? Perquè la gràcia rau ací: són imprevisibles, succeeixen. Què no donaríem per la transcripció d'algunes converses entre personatges històrics, o entre els qui governen el món, quan estan sols, *off the record!* Només en una obra de ficció podem accedir a tals escenes. Adés he parlat dels dietaris, les correspon-

dències i les entrevistes... Per ventura no és, no sols això, sinó tot el que llegim o escrivim, també una substitució de la conversa? Una sublimació del nostre desig o necessitat de conversa? D'aquelles converses vora la llar, al final del dia, amb què els nostres avantpassats, encara no emmudits pels mitjans de comunicació, es desfogaven? Conversa: espècie en extinció. Proveu a parlar amb la gent no de futbol o de la crisi, sinó sobre la vida, sobre Déu, sobre la mort o sobre art. Protagonitzareu una eixida de to. Us miraran amb menyspreu o amb ironia, i potser diran que sou pedant o que us manca un regó. La conversa desapareix, i ningú la reivindica. Ens hem d'accontentar amb els seus sucedanis. Com aquest article, dirigit a un lector desconegut que, davant aquestes paraules, ignore si farà cara de menyspreu o d'ironia, si el considerarà una eixida de to o si sentirà, com jo, nostàlgia d'aquelles converses llargues, sense prejudicis, sobre els temes essencials de la vida, els que ens han ocupat i ens haurien de seguir ocupant sempre.

CARTES DE PROP

Elecciones previsible

Enric Sòria

Com vostés saben, diumenge que ve tindran lloc les eleccions menys competides de la nostra ja no tan jove democràcia, i també les que menys han atret l'interès de la gent, que es mira la campanya amb una inapetència que voreja el desdeny. I no és que no hi haja coses en joc. Al cap de quatre anys, la crisi s'accentua, la xifra d'aturats creix, els amenaçants advertiments de Brussel·les no remeten i els mercats continuen pressionant el deute espanyol. El panorama és fosc, i el govern que diumenge que ve eixirà de les urnes, s'haurà d'afanyar a donar el millor d'ell mateix des del primer dia. No debades la xifra de governants que la crisi s'ha emportat per davant no para d'augmentar. Si hi ha una ocasió en què caldria extreure l'atenció a l'hora de votar, és aquesta.

En canvi, el desmenjament que manifesten els electors podria explicar-se per la convicció que, davant d'una crisi de l'envergadura de la que patim, el govern que triarem, siga quin siga, tindrà un marge de maniobra ben escàs. Hi ha la sospita que les decisions de veres importants no es prendran a Madrid, i ni tan sols les prendran polítics -d'ací o d'allà-, sinó una variada gamma de tècnics, financers, inversors i especuladors, amb l'únic denominador comú que no és un personal elegit a les urnes. Potser per això la ciutadania disculpa més del compte que cap dels candidats haja gosat proposar un programa econòmic versemblant.

La inoperància de la política, en les actuals circumstàncies, podria ser una bona hipòtesi per a explicar el desinterès dels ciutadans, i llavors auguraria

un immens creixement de l'abstenció. Les enquestes, en canvi, el que prediuen és una victòria descomunal del principal partit de l'oposició, el PP, i correlativament, una derrota sense precedents del que ara governa l'estat, el PSOE. Això vol dir que els ciutadans sí que creuen que els governs poden fer alguna cosa i que fan responsable al PSOE dels mals que patim. Per això, majoritàriament, volen castigar-lo. Podem considerar, si volem, que això és una mica (o molt) injust, o també podem conjecturar que és improbable que els nous aspirants a governar-nos l'encerten més, si hem de jutjar per les autonomies que ja administren (com ara la nostra, sense anar més lluny) o pel que s'intueix del que ha de ser la seua línia

campanya queda rellegat a la lletra menuda: fins on arribarà la majoria absoluta del PP i de quina mida serà l'avenc que engolirà el PSOE, que passarà a Euskadi entre el PNV i Amaiur, qui s'endurà el vot dels indignats que voten i quant pujaran partits com IU o UPG, fins ara quasi testimonials, coses així. A les comunitats autònomes, hi ha incògnites suplementàries. A Catalunya, per exemple, la de saber com quedarà la pugna entre el PSC, CiU i el PP. Tradicional-

La xifra de governants que la crisi s'ha emportat per davant no para d'augmentar

Carme Chacón, com el veterà líder d'Unió, Josep Duran i Lleida, han fet la pitjor campanya electoral que un servidor recorda; la primera amb el seu aire més repel·lent de sabuda enfurrunyada, sempre amb la castanya torta, mentre que Duran no ha parat de ficar la pota —amb els andalusos, amb els immigrants, amb els homosexuals, etc.— i de repetir el mantra desficiós dels bons valors perduts contra la crisi. Els nervis solen jugar males passades.

Al País Valencià no tenim ni aquesta curiositat particular. No cal ser endeví per a preveure el triomf esclafador del PP —a pesar de corrupcions i de balafaments, a pesar d'haver afonat la nostra estructura bancària, a pesar de la seua llarga incompetència en tots els

Mitin electoral de Rubalcaba i González al pavelló de la Font de Sant Lluís, a València. / CARLES FRANCESC

d'acció. Siga com vulga, sembla que la majoria de la gent ha decidit canviar de cavalls. Llavors, la visible atonia amb què se segueix la campanya pot deure's al fet que se sap massa bé qui guanyarà la cursa. Les eleccions no desperten interès per la simple raó que es coneix de bestreta el resultat. És una hipòtesi prou frívola, però no per això cal descartar-la.

Llavors, tot el suspens de la

ment, CiU havia guanyat les eleccions autonòmiques —tant si després podia governar com si no— mentre que el PSC ho feia en les generals i el PP quedava sempre molt arrere en totes. Ara, es preveu que el PSC perdrà molts diputats, però mantindrà el primer lloc per poc, mentre que les posicions entre CiU i el PP s'acostaran com mai. És possible. El que sé cert és que tant la candidata del PSC,

camp—, i la calamitat del (PS-PV-) PSOE, amb la probable conclusió de la carrera, no massa fulgurant, de Jorge Alarte. L'únic punt d'expectació l'ofereix la possible entrada d'algun diputat de Compromís al Congrés. Entre la monocromia del govern popular i l'ombrívola atonia ciutadana, que el valencianisme tinguera per fi veu en aquesta cambra seria, almenys, una novetat beneficiosa.

DISSIDÈNCIES

De la seda al 'e-book'

E. Cerdán Tato

He trobat unes estadístiques dels hàbits lectors dels espanyols en la dècada dels setanta del segle passat, segons les quals eixiem a llibre i quart per cap i per any. Les enquestes complementàries ens informen que els nostres gustos patinaven per les pàgines de les novel·les de l'oest, d'intriga o d'aventures, de les revistes de successos i esgarrafaments, de les publicacions esportives i d'altres gasetes molt semblants. En els últims temps, sens dubte, no sols hem après a llegir, sinó que ho hem fet amb una certa exigència en les nostres, encara, precàries incursions literàries i informatives. Fins i tot, ignore si ha estat també per aquest influx impetuós de la transició democràtica, mai no ben ponderat, però s'ha estès pel nostre país l'art de fabular i d'escriure, fins al punt que en certs establiments s'atorga el diploma d'escriptor a tots els deixebles que, amb bon aprofitament, compleixen les trenta o quaranta setmanes d'assistència a aquests centres docents. Fa temps, si li deies a un individu de la brigada politico-social que eres escriptor, et responia desdenyosament que això ni existia. Ara, s'haguera ennuiegat amb una credencial tan sumptuosa. Ja veuen com funciona una cartolina amb greques i segells.

Però, en aquest ordre de coses, el problema més actual no és la lectura pròpiament dita, sinó el suport de la lectura. Una tecnologia irresistible ens porta irremeiablement a una situació aflitiva i espinosa: cal decantar-se pel llibre de paper tradicional o pel llibre digital, és a dir, pel passat i el present encara o pel futur immediat. Per fortuna i de moment, les dues possibilitats no sols no s'exclouen, sinó que, ans al contrari, ens ofereixen un exercici ben saludable. Però, fins quan? Difícil es fa preveure un període de temps per a aquesta coexistència bibliogràfica, però, tard o d'hora, per raons de matèries primeres i d'interessos econòmics, més que no intel·lectuals i de difusió de l'ús de la informàtica, l'hegemonia del e-book o llibre de format digital acabarà imposant-se. I la societat global l'acceptarà, s'hi adaptarà i, a l'últim, ficarà en la solemnitat —i la soledat— de les vitrines de les biblioteques més imponents del lloc els volums de la més alta literatura, les cartes magnès dels pobles, els catecismes patriòtics i els vells i entranyables catons, amb què tanta gent vam aprendre a llegir. Aquesta situació té molts precedents i molt preclars. La gent de l'època corresponent també van dubtar entre el paper i el pergami, entre el rotllo i el còdex, sense comptar l'escorça d'arbre, les taules de fusta encerada o d'argila de traços cuneiformes i altres materials d'escriptura molt diversos. De la seda, que va ser un delicat suport de text, al paper de la Xina, i del paper de la Xina als molins italians de paper. S'ha afirmat que molts d'aquells lectors apassionats, en els moments de canvi d'un format a un altre, discretament, van menysprear els còdexs i només van concedir la dignitat de llibres als antics rotllos egipcis: eren els depositaris de la nostàlgia. Probablement, quan el llibre digital desplaçarà el llibre de paper i el condemnarà a la vitrina, hi haurà també molta nostàlgia: olor de paper i de tinta acabats d'estrenar.

Recomanem...

REVISTA
per ADOLF BELTRAN

MÈTODE

Número 71
Universitat de València
València, 2011
124 pàgines

DISCOS
per XAVIER ALIAGA

EL PARADÍS DE LES PARAULES

Carles Dénia
Comboi Records
València, 2011

Després del sabor de boca, immillorable, deixat amb el folk flamenc de *Tan alta com va la lluna* (2008), Carles Dénia torna amb un projecte ambiciós i engrescador en què música i canta els versos d'un grapat de poetes d'al-Àndalus dels segles X al XIII adaptats per Josep Piera. Amb aquest material, la veu precisa de Dénia i la col·laboració d'alguns dels millors músics de l'escena valenciana, el resultat és una nova diana en la seua creixent i estimulador trajectòria.

DISCOS
per X. A.

TITELLES

Pellikana
Mésdemil
Benaguasil, 2011

Potser no és una gran carta de presentació el fet de dir que els joves Pellikana són una proposta més en l'atapeïda escena de música en valencià mestissa, combativa i ballable. Però la banda de Castalla hi excel·leix per una paleta estilística ben generosa, una bona secció vocal i una producció més desperta i inquieta del que és habitual en el gènere. Això, i agraïdes petges que delaten que la gravació no és un simple pretext per a alimentar el seu mogut directe: *La foscor de les nits*, *Perdre el nord* o l'agradós tall ocult.

La revista dedica el seu dossier a la medicina del dolor i a les implicacions científiques, farmacològiques o ètiques que comporta. La publicació, especialitzada en la difusió de la investigació, posa aquesta vegada una atenció especial en el teatre, ja que, a més d'un article sobre *Copenhagen*, l'obra de Michael Frayn que recrea una històrica trobada dels científics Niels Bohr i Werner Heisenberg, publica en una separata *Oxigen*, una peça teatral de Carl Djerassi i Roald Hoffman sobre l'ambició científica.